

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

== ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΝΝΟΥΚΙ, ΠΕΡΟΥΓΚΙΝΟΣ ==

Τό μυστικό του ζωγράφου 'Αντωνέλλο ντέ Μεσσίνι. "Ένας περίεργος, νεκρός άριστοκράτης. Ποιός ήταν και πός του έκλεψε τό μυστικό. Το θλυματ-ουργό έλιξήρη που δέν ήταν παρά κοινό λιναρόλαδο! Τά έργα του Περούγκινο. 'Ο Περούγκινοσ και ó φιλάργυρος ηγούμενος. Τό γκλινο χρώμα του σφραγίσ. Τό ετιμάρησ ό καλλιτέχνης. Τό τέλος του Περούγκινο-κίνο. 'Ηταν άθεος; Μια περίεργη παραδοσί κλπ. κλπ.

Α τέλη του 1492 είχε πάει στη Βενετία ένας ξένος ζωγράφος, που τον έλεγαν 'Αντωνέλλο ντέ Μεσσίνι. Γι' αυτόν τό ζωγράφο υπήρχε ή φήμη ότι είχε κληρονομήσει τό μυστικό ενός περιφημού Φλαμανδού συναδέλφου του, ένα μυστικό που έδινε στους πίνακάς του έναν τόσο ζωηρό χροματισμό, που ποτέ ως τότε δέν είχε γνωρίσει ή τέχνη τών ζωγράφων.

'Ο 'Αντωνέλλο έξέθεσε στη Βενετία έναν πίνακα, που έκανε καταπληκτική έντύπωση. Κάι πραγματικά, ποτέ ως τότε ή Βενετία δέν είχε ιδή τόσο επιτυχημένη και τόσο όμορφα χροματισμένη εικόνα.

Τήν επομένη, ένας νεαρός άριστοκράτης παρουσιάσθηκε στό ζωγράφο και του έζήτησε να του κάνει τό πορτραίτο του. 'Ο ζωγράφος έδεχθηκε, όπως την τιμή σέ είκουσι δοκίματ χρομά και έπειδή ó νεαρός άριστοκράτης του ελετε πώς θάμενε τρεις μέρες μονάχα στη Βενετία και ότι βασιζότανε να γυρίσει στην Παάουα, εσυμφώνησαν ν' άρξαίνον από την επομένη.

Τήν επομένη και στην όρισμένη ώρα ό νεαρός εγγένης βοισκότανε στό ατέλει του 'Αντωνέλλο, φανόταν άνθρωπος έντελώς άσημαντος, μ' όλη του την εγγένεια, έμμοιασε με τούς κομψοκίμενους εκείνους, που μόνη τους άσχολία ήταν να παρακολουθούν τις φωαίες κυρίες στις εκκλησίες ή τούς πρίγκιπας στά κινήματα τους. Με την τέχνη, έλεγε, του ζωγράφου δέν είχε άσολήρη καθόλου και πραγματικά έδειχνε μια τέτοια άγνοια σχετικά με τη ζωγραφική, ώστε έκανε τον 'Αντωνέλλο να χαμογέλαση άρκετές φορές μαζί του.

Ότσοσ ό νέος αυτός παρακολουθούσε με έξαιρετική περιέργεια τό ζωγράφο την ώρα της εργασίας του. Και πρώτα-πρώτα πρόσθεσε τόν τρόπο με τόν όποιο προετοιμάσε επάνω στην παλέττα του τά χρώματά του, ανακατείνοντας τα με ένα ύγρο, που άποτελούσε και τό μυστικό του 'Αντωνέλλο. 'Ο ζωγράφος τό έπρόσθεσε αυτό ν' έκανε μάλιστα στον νεαρό εγγένη κάποια παρατήρηση. Μά έκείνος άποκρίθηκε, με χαριτωμένη άφέλεια, ότι δέν υπήρχε τίποτε τό έκπληκτικό στην περιέργεια του αυτή, δεδομένου ότι για πρώτη φορά έμπαινε σέ ατέλει ζωγράφου και παρακολουθούσε την εργασία του.

'Ο 'Αντωνέλλο τό έπιστεψε, ό νέος έξακολούθησε να ποζάρη και τό πορτραίτο έπροχωρούσε.

Τήν επομένη ή εργασία έξακολούθησε, ό 'Αντωνέλλο δέν έπρόσθεσε πια στην περιέργεια του νεαρού άριστοκράτη, μια που δέν εοκίματσε τίποτε από τά ζητήματα της ζωγραφικής, όστούσ μια πάν ένδεχόμενο δέν τών άφινε ούτε μια στιγμή μόνο μέσα στό ατέλει του. Τόσο φρόδταν μήπως του κλέψη τό μυστηριώδες ύγρο που χρησιμοποιούσε και στό όποιο βασιζότανε όλη ή επιτυχία του.

Τήν τρίτη ήμέρα, σέ μια στιγμή που ό ζωγράφος ήσυχολείτο με την προπαρασκευή τών χρωμάτων του, ό νέος έπήρε τό πιο άδύνατο ύφρος που ύπόρχε στον κόσμο και τόν ερώτησε ποιο ήταν τό μυστικό που χρησιμοποιούσε και πούτανε τόσο τά έργα του; 'Ο 'Αντωνέλλο άπάντησε ότι ήταν ένα έλιξήριο έντελώς δικής του έφευρέσεως, που του έστοιχίσε όμως έξαιρετικά άκριβά και ότι γι' αυτό αναγκαζότανε να ζητά και ύψηλές τιμές για τούς πίνακάς του. 'Ο νέος δέν έφάνηκε να έδωσε σημασία και έγύρισε τη συζήτηση άλλου.

Δέν πέρασε πολλή ώρα και ήσαν να αναγγείλουν στό ζωγράφο ότι μια νέα, που έχρησμενε για μοντέλο στους μεγαλύτερους ζωγράφους της Βενετίας, τόν έπερίμενε στό επάνω δωμάτιο.

Μόλις όμως έβλεισε πίσω του την πόττα, ό νέος έτρεξε άμέσως προς τό μουσικό που περιείχε τό πολύτιμο έλιξήριο, έγέμισε με αυτό ένα φιαλίδιο που είχε μαζί του και τό έξαφάνισε άμέσως μέσα στη τσέπη του. "Όταν ό ζωγράφος έγύρισε, μετά πέντε λεπτά, βρήκε τόν πελάτη του στην ίδια θέση που τόν είχε αφήσει. 'Εργάσθηκε μια ώρα άδωμη και έπειτα παρακάλεσε τό νέο να περάση και την άλλη μέρα για τελευταία φορά, γιατί τό πορτραίτο ήταν πια μισοτελειωμένο.

'Ο νέος, βγαίνοντας απ' τό ατέλει, έτρεξε άμέσως στό σπίτι του και έκλείσθηκε στό δωμάτιό του, που δέν ήταν τί-

ποτε άλλο από ένα ατέλει ζωγράφου. "Άρχισε τότε να ξετέαζε τό πολύτιμο ύγρο που είχε κλέψει. Τό έδοκίμασε στό φως, τό έγυθθηκε με τη γλώσσα του, έρριξε μερικες σταγόνες επάνω σέ χαρτί και σέ βρασμα και ή έκπληξι του ήταν μεγάλη, όταν είδε πός τό θαυματουργό έλιξήριο δέν ήταν τίποτε άλλο από λάδι!

"Έτρεξε τότε σέ έναν φίλο του άλχημιστή και τόν έβαλε να τό έξετάση κι' αυτός. 'Ο άλχημιστής τό έζήτησε και έξακριβώσε ότι πράγματι ήταν λάδι και μάλιστα λιναρόλαδο! 'Ο νέος δέν μπορούσε να συνέλθη από την έκπληξι του. 'Αγόρασε μια μουσικά λιναρόλαδο και έγύρισε στό ατέλει του, όπου άρχισε να ζωγραφίσει, ανακατείνοντας μ' αυτό τά χρώματά του. Δέν του έμνε πια καμιά άμφιβολία. Τά χρώματά του άστραφταν όπως και τό 'Αντωνέλλο. 'Η επιτυχία του ήταν έξημφαλισμένη!

Τήν επομένη, κατά την όρισμένη ώρα ξαναπαρουσιάσθηκε στό ζωγράφο. Τού έμέτρησε τά είκουσι δοκίματ, όπως είχαν συμφωνήσει, και του ελετε πός ήταν περικότ να συνεχισή τό πορτραίτο, γιατί θά τό άποτελείωνε μονάχος του. Και έπειδή ό 'Αντωνέλλο τόν έκώτατσε με άπορία, του πήρε από τά χέρια την παλέττα και τό πινέλο και άρχισε να ζωγραφίσει με έξαιρετική επιτηδειότητα τη χρομά άλυσσάδιττα που κομείτανε στό λαϊμό του πορτραίτου του.

'Ο νεαρός αυτός ζωγράφος, που έβλεπε μ' αυτόν τόν τρόπο τό μυστικό του 'Αντωνέλλο ντέ Μεσσίνι, ήταν ό περιφημος Πέτρος Βαννουκί, ό λεγόμενος Περούγκινοσ, ό διδάσκαλος του Ραφαήλ.

'Ο Περούγκινοσ έπέρασε τη νεανική του ηλικία πολύ φτωχικά, έπειτα όμως ή τύχη τόν έβοήθησε. Και από την ήμέρα που έκλεψε τό μυστικό του 'Αντωνέλλο είχε μια καταπληκτική επιτυχία. 'Επιλοτέχνησε πολλά περίφημα έργα, ανάμεσα στα όποια και τρεις τοιχογραφίες στό μοναστήρι του 'Αγιού 'Ιωάννου, του Κολομάνιου. Σχετικά με τις τοιχογραφίες αυτές άναφέρεται και τό παρακάτω ανέκδοτο:

Οί τρεις αυτόι πίνακες περιείχαν μια μεγάλη αναλογία οφρανού. 'Ο ηγούμενος του μοναστηριού είχε θανάσιμ τό σχέδιο, ήταν όμως πολύ φιλόπλοτος άνθρωπος και έπειδή τό γαλιάνο χρώμα που θά εχρησιμοποισίε για τόν οφρανό έστοιχίσε παραπολλά, έροβόταν μίπως ό ζωγράφος κλέψη καμιά ποσότητα απ' αυτό, για να τό χρησιμοποιήση όταν άργότερα θά εργάζοτανε για δικό του λογαριασμό. 'Εστειλόταν λοιπόν διαρκώς δίπλα του ένοσφς εργατοάττα.

'Ο Περούγκινοσ κατάλαβε στό τέλος ότι έκείνο που κρατούσε τόν ηγούμενο δίπλα του δέν ήταν ό ένδομισμός που ασβότανε για την τέχνη του, άλλ' ή φιλαργυρία του και ή δυσπιστία που του είχε. Και τότε άπεφάσισε να του δώση ένα καλό μάθημα.

Τήν ώρα της δουλειάς ό ηγούμενος κρατούσε τό κοντι με τό πολύτιμο χρώμα, μέσα στό όποιο έβουτούσε ό καλλιτέχνης τό πινέλο του. 'Ο Περούγκινοσ άρχισε τότε να βουτά τό πινέλο, να τό περνά μια ή δυό φορές επάνω στην εικόνα και έπειτα, σκόπιμος τό χρώμα να είχε τελειώσι, άφινε τό πινέλο μέσα σ' ένα δοχείο, που περιείχε νερό, έπαιρανε ένα άλλο και εναόρχιζε την ίδια ιστορία.

'Ο ηγούμενος, που παρακολουθούσε με φρίκη τη σπατάλη αυτή κοιτούσε τό κεφάλι και έμνομοιούσε με σπαραγμό:

--'Όσο χρώμα ξεοθεύει αυτός ό βρομοκός οφρανόσ!...

--Ναι, αλήθεια, πάτερ μου, άπαντούσσε τότε ό ζωγράφος και έξακολούθησε τη δουλειά του.

"Έπειτα, όταν ή εργασία της ήμέρας τελείωνε και ό ηγούμενος έφηνε μαζί με τό κοντι του, ό ζωγράφος έμόζεσε σ' ένα άλλο δοχείο όλο τό χρώμα που άπόμνε στα πινέλα, που άφινε μέσα στον κουβά τό νερό. Και όταν μια μέρα είδε πός έμάζεφε άρκετή ποσότητα πια, ελετε στον ηγούμενο:

--'Πάτερ, πάρε αυτό τό χρώμα. Τό έμάζεφα με τις οικονομίες που έκανα και σου τό δινω γιατί εινε δικό σου! Και μνήν ξεχνάς άλλοτε πός ύπόρχουν δυό μέτρα και δυό σταβμά στον κόσμο, και ότι δέν

ΤΑΞΕΙΔΙΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Από τό καρνέ γνωστού 'Αθηναίου λογιού και δημοσιογράφου ταξιδιώτου

ΠΟ τά φαιδρότερα θεάματα στους δρόμους της Φλώρινης είνε τά μικρά Τουρκόπουλα, τά θηλυκά, μέ τά δίδξανθα μαλλιά τους, τά γαλανά τους μάτια και τα φαιδρόχρομα σαλβαράκια τους.

ἀριθμόν.

Ο πρώτος όμιλος μωβόσπε τελεία εντύπωσι της ψυχής του Τούρκου, του μαζμοουλή, του μαζαριού.

Ο δεύτερος σούδινε νά καταλάβης τόν "Έλληνα, τόν πάντοτε κατεπάν Φασαρία!...

Οί Μοναστηριώτες μπορούν νά θεωρηθούν ως τό προξύμι της Φλώρινης.

Όπως οί Μελενιαδίτες είνε τό προξύμι του Δεμί-Ισαύρ.

Ίατροι, μουσικοί, διδασκάλοι, δημοσιογράφοι, ζαχαροπλάστα, καθηγηταί, γυναισάραχα, όλοι από τό Μοναστήρι.

Καιμένο Μοναστήρι!...

Η Μακεδονιζές πόλεις διατηρούν εις άκέραιον τό οικογενειακόν άρμα. Βλέπει κανείς σ' αυτές οφθαλμοφανώς την οικογενειακή ευτυχία.

Τό νομί ζυμώνεται στο σπίτι. Όλα τά γλυκίσματα γίνονται στο σπίτι. Τά υφάσματα και τά κεντήματα και τά νήματα στο σπίτι.

Ο οικοζ είνε τό πάν. Τά έκτός του οίκου τίποτε. Τό αντίθετον δηλαδή της 'Αθηναϊκής ζωής.

Τζση είνε ή καλωσύνη, ή ημερότης, ή χριστιανωσύνη και ή προς άλλήλους αγάτη των Φλωρινιωτών, ώστε ή ποιηζές άδικε εκεί είνε σπανιώτατες.

Εξαιρεστάτος διαγώγος: Τριτολιτσιώτης μάς έλεγε σχετικώς:

— Η Φλώρινα είνε—μπορεί νά πη κανείς—παθολογικώς ήθικη και νομοταγής!...

Έντός ενός έτους γίνοντά δέν γίνονται ένας ή δυό φόνου σ' όλη της την περιφέρεια.

Μπάτος δέν λέφτει ποτζ.

Είνε λοιπόν πλέον πολιτισμένοι οί Μακεδόνες από ήμας τους παλαιούς Έλληνας ή δέν είνε;

Προσοχή μόνον νά μή τους μολιάσουμε!

Ένας πάρεδρος Μακεδονικού χωριού μου ειπε:

— Καλύτερα νά έχω στο σπίτι μου δολόζηρο σύνταγμα στρατού, παρό έναν χωροφύλακα!...

Ουδέν αποηνολογώτατερον του έν Φλωρίνη Μοναστηριώτου.

Στην είσοδο του ξενοδοχείου μου, τη στιγμή που έφρόζετο νά αναχωρήσω, ένας Φλωρινιώτης μιλούσε ταύτοχρόνως δεξιά μεν μέ

πρέπει νά συμπεριφέρουσι στους τιμιούς ανθρώπους, σώματος νά ήτανε κλέφτες!

Ύπαρχε ακόμη ή έξηξ παρόδοσι για τόν Περουγκίνο: "Ότι στίς τελευταίος του στιγμές δέν εδέχθηκε νά μεταλάβη τά άχραντα μυστήρια και ότι γι' αυτό δέν τόν έθαψαν στο νεκροταφείο, μαζύ με τούς άλλους Χριστιανούς.

Τό πράγμα πασιμένει ανεξήγητο, γιατί κανείς δέν μπορεί νά φαντασθή ότι ένας καλλιτέχνης, του όποιου όλα τά έργα τά διακρίνι μα ίερη φλόγα, ένας καλλιτέχνης που έξωγοράρισε ύπεροχες Μαντόνες και οσιωτάτους άγιους, θά μπορούσε νά είνε ένας άσεβης και ένας άθως. Ένας ζωγράφος όμως που ήταν σύγχρονος του, ο Βαζάρι, δέν άναφέρει τίποτε τέτοιο. Αύτός γράφει στα άποινημονείατά του:

«Τέλος, όταν έφθασε σέ ηλικία έβδωμήντα όκτώ ετών, ο Πεουγκίνος έτελεωσε τίς μέρες του στην Καστέλ-νελλά-Πίβι, όπου έάφηκε μέ όλες τίς τιμές».

έναν Άρβανίτικα, άριστέρα δέ με άλλον Βιάχικα, σταφείς δέ πρός ήμας δούλησεν Έλληνικά.

Όταν εξεφράσαμε τόν θαυμασμό μας, ο Ξενοδόχος μάς ειπε: —Τί είνε ή τσιζ γλώσσες αύτουνού; Έγώ μιλώ... όκτώ!

Ήξερε δηλαδή όλες τίς Βαλκανιζές γλώσσες, εκ περισσού δέ Άγγλικά και Ίταλικά!...

Οί Μακεδόνες είνε τρομεροί πατεροφάγοι. Καί άπως για τά αυγά λέγεται ότι είνε δυνατόν νά μαγειρευθούν κατά έκαστον διαφόρου τρόπου, έτσι και ή πτεριά παρασκευάζεται κατά διαφόρους τρόπους στη Μακεδονία.

Πτεριζές βροστές, πτεριζές στο φούνο, πτεριζές λιμά-μπαιλντί, πτεριζές παραγειμιστές, νηστήσιμες, πτεριζές μπισσακά, πτεριζές με χρέας, πτεριζές με ό,τι θέλετε και με ό,τι φαντασθήτε!...

Είνε δέ ή πτεριά στη Μακεδονία όχι έκείνη ή λεπτεπίλετη που γνωρίζουμε στην Άθήνα, αλλά χονδρή, σαν κεφαλί μικρού παιδιού, άνομάη σαν βράχος, ύπερήφανη σαν ινδιάνος, κηκτορωστή σαν καμήλα, σωρωτή σαν γοργά, άγρια σαν λιοντάρι, επαναστατική ως ε Βενιζέλος!...

Έχει όμως και σημασίαν οικογενειακήν ή Μακεδονική πτεριά όχι όλιγην.

Μόνον ή περιφέρεια της Κορατζόβας βγάξει από τίς κοκκινας πτεριζές της—άλλα πάσαν θηρία αυτές—άσπυγέστατες—ένάμιση εκατομμύριο θαυμάς (χρυσές) τόν χρόνο!

Από τίς πτεριζές αυτές έφοδιάζεται ή Βουλγαρία, ή Σερβία, ή Ούγγαρια και ή Ρουμανία!

Ένα από τά πιο λαχταριστά φαγητά για τούς Μακεδόνες είνε και ή επάτοικας. Σωστή άμφοροσία!...

Έστι δέ επάτοικας έντροδά με χρέας και μέ πολυ λαματού κόκκινο πτερι.

Ένα άπ' τά πλουσιώτερα χωριά της Φλώρινας είνε και ή Νέβεσκα.

Οι πιο έξυπνοι και πιο επαιζηρηματι Νέβεσκιώτες πηγαίνουν στην Αίγυπτο, πλουτίζουν και επανέρχονται στο χωριό τους...

ΔΟΝΤΡΕΖΙΚΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ

Δημοσιούουμε μερικά περιεργά επιτύμβια που είνε χαραγμένα άπάνω σέ Άγγλικούς τάφους.

«Ένταύθα κείται κάποιος, ο όποιος έχασε τη ζωή του γιατί δέν θέλησε νά ξεδεμη λίγα χρηματα ν' αγοράση γιατοικά θά έσκαζε δ' μεις, ο καμένος, άπ' την όργη του, άν μάθανε πόσα ξεδουτεβικαν για την κηδεία του».

«Μάρθα Μιζέβιτ, άποθανούσα την 7ην Μαΐου 1861. Είχε παντρευτή στη σειρά έννιά άντρες, εκ τών όποιών ο τελευταίος επέζησε»!...

«Ρεβέκκα Ρόμπτες, Δόξα τω Θεώ, δέν με νοιάζει πειά για σπίτι. Έδώ δέν ύπάρχει σκληρός σπιτονοικοκύρης για νά πετάη έξω τη φτωγή νοικιάσιμα. Όποιος θέλει νά άταλαγη άπ' τίς φρονιζές του έννοικου και τών πληρομόν, πρέπει νάρθή νά κατοικήση σ' αυτό τό μέρος».

«Ένταύθα κείται τό σπίτι του Ρόμπτες Μουφ. Άπέθανε από την πολυγαμία. Άν όμως άκοιγε τη γυνακα του τη Σάρα, θά πέθανε σέ βραχεία γεραστιά».

«Έντάδε κείται ο φοινιζ τών γυναικόν. Έβόηκε τό θάνατο της, όπως όλοι οί φοινιζες, μέσα στη φωτιά».

Κι' αύτό τό τελευταίο γραμμένο στο μνήμα ένός νεκροθάφτην.

«Χαριτε για τό θάνατό του, γιατί άν έξοδσε περισσότερο θά μάς έθαβε όλους».

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Όποιος προδίνει τά δικά του μυστικά, δέν μπορεί νά φιλιάζη τά ξένα.

